

Kunnskapsdepartementet
Att: Avdelingsdirektør Lars Vasbotten
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler/tlf.
Björg Ofstad, +47 22 03 73 74

Vår ref.
2010/11284-2
Deres ref.
201005682

Oslo,
13.01.2011

Høringsuttalelse om evalueringen av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning (SIU)

Kunnskapsdepartementet har i brev av 15.11.2010 bedt om innspill fra SIUs oppdragsgivere, samarbeidspartnere og brukere om hvordan SIU bør utvikles videre. Departementet ber særskilt om konkrete innspill om enkelte forhold som evalueringen trekker fram. Forskningsrådet har med interesse gjennomgått rapporten og finner det riktig å legge vekt på forhold som har direkte å gjøre med forskning og med arbeidsdeling og samarbeid mellom SIU og Forskningsrådet.

Både nasjonalt og i EU er det økende oppmerksomhet knyttet til å utvikle ”the knowledge triangle” – kunnskapstriangelet. Målet er å øke den samfunnsmessige nytten av en mer aktiv kopling mellom utdanning, forskning og innovasjon. I denne sammenheng er det imidlertid også av sentral betydning å ha en klar arbeidsdeling mellom forvaltningsapparatene og dessuten gode samarbeidsformer der oppgavene er helt eller tilnærmet sammenfallende. Overlappende oppgaver kan skape uklarhet og redusere nytten.

I Norge ligger ansvaret for det strategiske arbeidet med internasjonalisering av utdanning hos SIU, mens det for forskning og forskningsbasert innovasjon ligger hos Forskningsrådet og for innovasjon ligger hos Innovasjon Norge. En tydeligere arbeidsdeling ville innebære at SIU i større grad prioriterer ressurser til å utvikle sitt kjerneområde, internasjonalisering av utdanning, mens Forskningsrådet overtar enkelte av oppgavene SIU ivaretar i dag. Samtidig bør det utvikles bedre samarbeidsformer mellom SIU og Forskningsrådet. Mye taler for at SIUs mandat bør tydeliggjøres i retning av kjerneoppgavene.

1. SIUs styringsmodell

Forskningsrådet finner det ikke riktig å kommentere generelle spørsmål om SIUs styringsmodell.

2. SIUs rolle i arbeidet med internasjonalisering av høgre utdanning

Evalueringen og KDs spørsmål gjelder i hovedsak høgre utdanning, men omfatter også forskning, ikke minst fordi utdanningen ved våre høgre læresteder skal være forskningsbasert.

På de områdene hvor SIU og Forskningsrådet har felles geografiske prioriteringer bør kompetansen om hverandres arbeid økes. Det samme gjør seg gjeldende hvor virkemidlene

kompletterer hverandre for eksempel: Erasmus – Yggdrasil og Partnerskapsprogrammet – Leiv Eiriksson.

Internasjonalisering av høgre utdanning bør basere seg på et faglig samarbeid. Dette kan ha sitt utgangspunkt i et faglig samarbeid på flere områder, som for eksempel læringsmetoder og utvikling av curricula. Et samarbeid om en felles forskningsinnsats bør være den mest utbredte samarbeidsform som et internasjonalt utdanningssamarbeid bygges på.

Når det gjelder arbeidsdeling mellom SIU og Forskningsrådet, står forskerutdanningen i en særstilling – dels som utdanning og dels som forskning. Dessuten er det ikke sjelden at både ph.d.- og mastergrader integreres i forskningsprosjekter - spesielt gjelder dette i samarbeidet med land i Sør. Grenseoppgang og rollefordeling mellom SIU og Forskningsrådet bør avklares her.

Vi viser også til SIUs og Forskningsrådets felles uttalelse samt til Forskningsrådets vedlegg i anledning KDs arbeid St.meld. nr. 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning.

3. SIUs rolle i arbeidet med internasjonalisering av grunnopplæringen

Forskningsrådet vil i denne sammenheng bemerke, at når internasjonalisering av grunnopplæringen i skolen også skal inngå i SIUs portefølje, blir det stor bredde i SIUs oppgaver, og ikke minst et meget stort omfang av instanser som vil ha behov for SIUs oppmerksomhet og tjenester.

Forskningsrådet vil trekke fram det nye Kunnskapssenteret som blir etablert i Forskningsrådet i løpet av kommende år. Det vil være behov for å tilrettelegge for at SIU kan gjøre bruk av Kunnskapssenteret i sitt arbeid overfor skolene.

4. SIU som nasjonalt programkontor for høyere utdanningssamarbeid

SIU har i sin portefølje en rekke programmer som omfatter samarbeid om både utdanning og om forskning (iht. rapportens side 93-94).

Programmer og virkemidler der SIU og Forskningsrådet overlapper enten med hensyn til tema, geografi eller som strukturelt virkemiddel, bør gjennomgås med sikte på bedre arbeidsdeling eller samarbeid. Under er nevnt eksempler på områder hvor en ny arbeidsdeling eller en gjensidig informasjons- og erfaringsutveksling vil være nyttig.

På det nordiske området forvalter SIU programmer under Nordisk Ministerråd bl.a. om Regjeringens nordområdestrategi. Forskningsrådet er representert i styret for NordForsk og deltar i de nordiske samarbeidsnemndene (NOS) med de nordiske forskningsrådene. Forskningsrådet har også en egen strategi for oppfølging av Regjeringens nordområdestrategi.

På det europeiske området forvalter SIU flere mobilitetsprogrammer og programmer for felles mastergrader og ph.d.-programmer. Forskningsrådet forvalter programmet Yggdrasil for inngående mobilitet og stimulerer til økt deltakelse i EUs Marie Curie-program som også har forskerutdanning som mål.

Når det gjelder EUs rammeprogrammer for forskning og utvikling, er det Forskningsrådet som har hovedansvaret for kontakten med institusjonene. I tillegg til Marie Curie-programmet har EUs DG Education tatt over ansvaret for deler av utdanningsforskningen og ser dette i sammenheng med komparative studier og samarbeidsprogrammer. Dette er programmer som er åpne for norske forskere gjennom EØS-avtalen. Mye taler for at Forskningsrådet, i forståelse med SIU tar et større ansvar for å gjøre disse mulighetene kjent for norske forskere sammen med informasjon om EUs rammeprogram for øvrig.

Frankrike og Tyskland er spesielt prioriterte land i Europa hvor både SIU og Forskningsrådet har flere mindre mobilitets- og nettverksprogrammer.

For USA og Canada forvalter SIU partnerskapsprogrammet og Forskningsrådet forvalter Leiv Eirikssonprogrammet for forskermobilitet.

Også på tematiske områder kan en nærmere kontakt være nyttig. Det maritime området profileres av SIU som en suksesshistorie blant de nordiske masterprogrammer og SIU har eget profileringsmateriale om maritime studier i Norge. Dette er den eneste brosjyre om studier i Norge innenfor et enkelt tema. Forskningsrådet har flere programmer innenfor den maritime satsningen.

Når det gjelder SIUs arbeid med kompetanseheving og forskningssamarbeid med landene i Sør, bør det vurderes om mer av dette bør overtas av Forskningsrådet og innarbeides i Forskningsrådets programmer, mens SIU konsentrerer seg om skole- og utdanningssamarbeidet gjennom NOMA. For de programmer som omfatter både forskning og utdanning bør det diskuteres nærmere mellom SIU og Forskningsrådet hvordan programmene kan bli mer bærekraftige, bl.a. ved å styrke forsknings- og forskningsrekrutteringskomponentene (bl.a. Tanzania—programmet). For øvrig kan det framheves at Forskningsrådet i økende grad vil legge vekt på mer likeverdige samarbeidsformer mellom norske forskere og forskere fra landene i Sør basert på forskning av høy kvalitet.

Universiteter og høyskoler har et stort antall avtaler av ulik karakter (mobilitet, utdanningssamarbeid, prosjektsamarbeid, forskning m.m.) med tilsvarende institusjoner i andre land. Avtalene er inngått på ulike nivåer ved institusjonene (institusjonens ledelse, fakultetsnivå og instituttnivå). Ikke alle avtaler er aktive. Heller ikke er alle mer eller mindre aktive avtaler godt kjent eller brukt ved institusjonene eller nasjonalt. Som Forskningsrådet tidligere har tatt opp, er det et behov for en nasjonal gjennomgang og opprydding i slike avtaler (se Forskningsrådets uttalelse til KDs arbeid med St.meld. nr. 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning). Et av siktemålene bør være at SIU har en samlet oversikt over institusjonenes samarbeidsavtaler og -former og at flere av samarbeidstiltakene kan benyttes nasjonalt av flere institusjoner. Det bør vurderes om Felles Studentstudentsystem (FS) kan være en effektiv innsamling av data på dette området.

Forskningsrådet ser et behov for at avtaler om utdanning sees i sammenheng med avtaler om forskningssamarbeid, spesielt for å øke kunnskapsgrunnlaget for en kopling av utdanning til forskning i institusjonenes internasjonaliseringsarbeid. Også på områder der det foreligger samarbeid uten formelle avtaler er det behov for at utdanningssamarbeidet kan dra nytte av forskningssamarbeid.

5. SIUs rådgivings-, utrednings- og servicefunksjon

Forskningsrådet er ikke spesielt godt kjent med denne siden av SIUs arbeid. Når det gjelder utdanning, vil vi vise til uttalelsen om det nye Kunnskapscenteret foran; når det gjelder forskning og forskningssamarbeid viser vi til det som er sagt foran om arbeidsdeling og samarbeid med Forskningsrådet.

SIU bør sikres ressurser til å styrke sin rådgivningsfunksjon på områder som retter seg mot utdanning.

6. SIUs arbeid med å profilere Norge som studie- og forskningsland i utlandet

Forskningsrådet er enig i at det på dette området er behov for å klargjøre ansvar og finne hensiktsmessige former for arbeidsdeling.

For å styrke institusjonenes troverdighet i samspillet med potensielle og eksisterende internasjonale partnere, er det viktig med verktøy, som viser hvordan forskningen er organisert i Norge, hvilke prioriteringer som gjøres og hvilke resultater som oppnås.

På samme måte som SIU drifter www.studyinnorway.no er Forskningsrådet vert for – og utvikler av – forskermobilitetsportalen www.euraxess.no. På dette området vil Forskningsrådet kunne ha nytte av å lære av SIU, og begge vil kunne dra gjensidig nytte av videre utviklingsarbeid.

Det kan ikke være tvil om at det å profilere Norge som et sterkt forskningsland, også vil gagne studentrekrutteringen. Likevel vurderer Forskningsrådet det slik at profileringen av den norske forskningsinnsatsen vil kunne styrkes om denne oppgaven ble lagt til Forskningsrådet som også i dag utfører en omfattende profilering. Samtidig vil det styrke kvaliteten på det internasjonale utdannings samarbeidet om profileringsarbeidet koordineres mellom SIU og Forskningsrådet.

Studieløp bør ses i sammenheng med en videre forskerkarriere med tanke på å rekruttere til forskning og fremme mobilitet. SIU og Forskningsrådet bør utveksle erfaringer (evt samarbeide) om ordninger som angår forskerrekruttering og mobilitet, blant annet Europass, Charter and Code samt visum og oppholdstillatelse.

7. SIUs samarbeid med andre aktører

Forskningsrådet er enig i at det er behov for fastere former for kontakt og for dialog.

Forskningsrådet vil derfor foreslå at det institusjonaliseres *et årlig dialog- og samarbeidsmøte* på ledernivå mellom SIU og Forskningsrådet. Videre vil Forskningsrådet foreslå at det årlige møtet følges opp gjennom et tydelig plassert ansvar om samarbeid om *enkelt saker på avdelingsnivå*.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Arvid Hallén
Adm. direktør

Bjørg Ofstad
Spesialrådgiver
Divisjon for vitenskap